

végzés

Első fok: Járásbíróság
2014. december 10. napján kelt 4.B.135/2014/29.
számú ítélet, tárgyalás

Másodfok: -

Harmadfok: -

Az indítvány előterjesztője: ... terhelt

Az indítvány iránya: a terhelt javára

A Kúria a rablás büntettének kísérlete miatt ... ellen folyamatban volt büntetőügyben ... terhelt által a terhelt javára benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Hatvani Járásbíróság 4.B.135/2014/29. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Hatvani Járásbíróság a 2014. december 10. napján megtartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 4.B.135/2014/29. számú ítéletével ... terheltet bűnösnek mondta ki rablás büntettének kísérletében [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés g) pont].
- [2] Ezért őt - mint különös visszaesőt - 7 év szabadságvesztésre és 7 év közügyektől eltiltásra ítélte.
- [3] A szabadságvesztést fegyházban rendelte végrehajtani.
- [4] Kimondta, hogy a terhelt a szabadságvesztés büntetés háromnegyed részének letöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.
- [5] A terhelt által előzetes fogvatartásban és házi őrizetben töltött időt a kiszabott szabadságvesztés végrehajtásába beszámítani rendelte.
- [6] Rendelkezett a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.
- [7] Az elsőfokú bíróság ítélete 2014. december 10. napján jogerőre emelkedett.
- [8] A jogerős ítélet történeti tényállása szerint a terhelt pénzügyi gondokkal küzdött, ezért eltervezte, hogy a szülei házából nem messze lakó idős - 73 éves - egyedül élő, a terhelt által feltételezetten jó anyagi körülmények között élő ... **sértett cím 1** szám alatti családi házába betör és a sértett arany ékszereit, valamint pénzét megszerzi. A terheltet a cselekmény elkövetésében és az áldozat kiválasztásában az motiválta, hogy az idős sértett részéről ellenállásra nem kellett számítania.
- [9] A terhelt miután 2014. március 21-én város 1-ből 14 óra 30 perc körüli időben hazatért város 2-be, italozni kezdett, melyet egészen az esti órákig folytatott. A terhelt a szórakozás befejezését követően szülei lakására ment, ahol ismét végiggondolta a bűncselekmény elkövetésének a lehetőségét, majd miután annak elkövetése mellett döntött, a kezére egy gumikesztyűt, arra pedig egy villanszerelő kesztyűt húzott, sötét ruhába öltözött, arcát pedig egy kötött sapkával takarta el. ... terhelt mindezek után szülei lakásából éjjel körül kiosont és a sértett közeli házához ment, ahol a kerítésen keresztül az udvarra bemászott. Az udvarra bejutva a terhelt megpróbálta kinyitni a bejárati ajtót, de azt zárva találta, ezért az épület ablakát a jobb kezének könyökével betörte és a kitört nyílászárón át a lakásba bement.
- [10] ... **sértett** az üvegcsörömpölésre felébredt és elindult a zaj forrása felé, hogy megnézze mi történt. A sértett a szobája ajtajában találkozott a befelé nyomuló terhelttel, aki amint meglátta ... **sértettet**, azonnal a pénzét kezdte el követelni, majd megragadta az idős sértett védekezésül felemelt kezait és azokat erősen megszorítva a sértettet a szobába vonszolta, majd az ágyára lökte.
- [11] A terhelt ezt követően leszorította a sértettet az ágyára és tőle pénzét követelte, mire a sértett sikoltozni kezdett. ...

terhelt ekkor közölte, hogy a sértettnek nem esik bántódása, ha a pénzét átadja neki.

- [12] A sértett a dulakodás során felismerte támadójában a közelben lakó terheltet, ezért közölte vele, hogy „... ne csináld”, mire ... terhelt enyhített a sértett karjának szorításán, amit ... **sértett** kihasználta és hasba rúgta a terheltet. ... terhelt ezt követően a helyszínről elmenekült.

II.

- [13] A jogerős ügydöntő határozat ellen ... terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a kiszabott büntetés enyhítése érdekében arra hivatkozással, hogy a terhére megállapított rablás büntettének elkövetésétől önként elállt, így cselekménye betöréses lopás büntettének kísérletét valósította meg, továbbá az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján e cselekménye elkövetésekor pathológiás részegség állapotában volt.

- [14] Érvelése során előadta, hogy nem vitatja a bűncselekmény elkövetését, azonban a cselekmény napján egy otthoni nézeteltérést követően „bele sem gondolván, hogy rendszeresen pszichiátriai gyógyszer szedő vagyok, felindulásomat alkohollal próbáltam enyhíteni”, melynek következménye „teljes filmszakadás lett”. Ezt követően csak arra tud visszaemlékezni, hogy „egy hangos sikolyt hallok a hátam mögött és az ijedség okozta adrenalintól teljesen kitisztulva észleltem, hogy egy idegen helyen vagyok”. Ezt követően „Rögtön összeállt a kép, hogy egy álltalam hallott könnyen megszerezhető vagyont próbállok ellopni, egy olyan házból ahhol tudomásom szerint hétvégén nem tartózkodik senki. Megijedtem, hogy mit csinállok és lehúzva rajtam lévő fehér sapkát odasiettem a hölgyhöz magamtól elállva mindenféle további tétől és a csuklóját megragadva arrébb toltam menekülő útvonalat keresve”. A sértettel eközben közölte, hogy nem akarja őt bántani.

- [15] Hivatkozott továbbá arra, hogy ... **sértett** tárgyalási vallomása is azt igazolja, hogy nem a sértetti védekezés hanem az ő önkéntes elállása következtében fejeződött be a cselekmény.

- [16] ... terhelt álláspontja szerint a kiszabott büntetés mértéke eltúlzottan súlyos tekintettel arra, hogy a helyszínről nem tulajdonított el semmit és személy sérülés sem történt.

- [17] A Legfőbb Ügyészség BF.102/2018/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta és indítványozta, hogy a Kúria a Hatvani Járásbíróság 4.B.135/2014/29. számú ítéletét hatályában tartsa fenn.

- [18] Hivatkozott arra, hogy a felülvizsgálati eljárásban a Be. 423. § (1) bekezdése alapján az alapügyben megállapított ítéleti tényállás irányadó. A terhelt által a felülvizsgálati indítványában kifejtett okfejtés az irányadó tényállást támadja, amely e rendkívüli jogorvoslat során törvényben kizárt.

- [19] A Legfőbb Ügyészség az irányadó tényállás alapján a cselekmény

minősítését és a kiszabott büntetést is törvényesnek tartotta.

- [20] Kitért átiratában arra, hogy az igazságügyi elmeorvos szakértői vélemény megállapítása szerint a terhelt a cselekmény elkövetésekor ittas állapotban volt, mely nem volt kóros vagy csökevényes (abortív) kóros ittas állapot, szokványos ittasságnak felelt meg.
- [21] ... terhelt a Legfőbb Ügyészség átiratára észrevételt tett, melyben fenntartotta a felülvizsgálati indítványában foglaltakat, azzal kiegészítve, hogy az édesapjától örökölt paranoid skizofréniában szenved, mely már több esetben okozott nála emlékezetkieséssel járó állapotot, továbbá 2005-től pánikbetegség miatt is kezelik.
- [22] Részletesen kifejtette, hogy az ő cselekménye során tanúsított magatartása nem feleltethető meg a szokványos részegség jellemzőivel: beszűkült tudat, agresszív viselkedés, ösztönös, állatias reakciók, gátlástalanság, a beérkező ingerek iránti részleges, vagy teljes érzéketlenség és a vágy-akarat mindenképpen történő véghezvitele.
- [23] Érvelése szerint az önkéntes elállás megállapítását a sértett azon vallomása is alátámasztja, hogy hasba rúgással nem tudta volna megakadályozni a sérelmére elkövetett cselekményt.
- [24] A terhelt okfejtése szerint a szokványos részegség ismérveinek meg nem felelő magatartása és a sértett vallomása alapján „még az »irányadó tényállás« is tartalmazza az önkéntes elállás, önkéntes elhárítás törvényes kitételeit”.
- [25] A terhelt előadta, hogy az alapügyben eljáró ügyész „tülempatizálva” átvette a sértett szerepét, melynek indokát abban látta, hogy „a Budapesti Nyomozó Főügyészségnek az »ügyem« pontos történetét megírtam és egy vádalku ajánlatot az »ügyem« enyhítése, mellőzése érdekében.”, azonban a Budapesti Nyomozó Főügyészség ezt a beadványát feljelentésnek értékelte.
- [26] Érelmezte a védője eljárását, aki - álláspontja szerint - nem megfelelően látta el a védelmét. Ennek szemléltetése érdekében előadta, hogy a védő az ő kérésére sem terjesztett elő indítványt az előzetes letartóztatás megszüntetése iránt, holott ezt követően az általa megírt kérelem alapján a bíróság megszüntette az előzetes letartóztatását és házi őrizetet rendelt el vele szemben.
- [27] A büntetés arányossága tekintetében a terhelt más, általa ismert büntetőügyekben kiszabott büntetésekkel - így pl. ... „Viszkis” elítélése - hasonlította össze a vele szemben kiszabott büntetést és jutott arra a következtetésre, hogy az eltúlzottan súlyos mértékű.
- [28] Hivatkozott, hogy a büntetés helyes értelmezés szerint „az elkövető elszigetelésére, tettének átgondolására-megbánására, személyiségének fejlődésére, reintegrációjára sarkaló eszköz”.
- [29] ... terhelt védője beadványában arra hivatkozott, hogy az irányadó ítéleti tényállás szerint a sértett lerúgta magáról a terheltet. Ha a sértett ilyen magatartásra képes volt, ilyen elkövetői szándék megtörésére alkalmas módon tudott védekezni,

akkor az ő viszonylatában az idős korból fakadó elhárításra alkalmatlanságot megállapítani nem lehet.

[30] Így érvelése szerint kizárólag a rablás alapesete állapítható meg ... terhelt terhére.

[31] A meghatalmazott védő egyben kijelentette, hogy „Osztom a védencem által előadottakat, így magával a cselekmény alapminősítésével sem értek egyet”, és indítványozta a jogerős ítélet megváltoztatását.

III.

[32] A Kúria a Be. 424. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati indítványt tanácsulésen bírálta el.

[33] A felülvizsgálati eljárásban a Kúria a megtámadott határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül azzal, hogy a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be.

[34] A felülvizsgálati indítvány nevesítve a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott felülvizsgálati okra hivatkozott. Az indítvány tartalma alapján azonban a bizonyítékok értékelése alapján megállapított tényálláson keresztül a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítását is támadta, önkéntes elállásra és büntethetőséget kizáró okra - pathológiás részegsége - hivatkozással.

[35] A terhelt ezen túlmenően felülvizsgálati indítványában utalt eljárási szabálysértésre is.

[36] A Kúria a felülvizsgálattal megtámadott jogerős ügydöntő határozatot - a Be. 423. § (1) bekezdése értelmében - az abban rögzített tényállás alapján a felülvizsgálati indítványban hivatkozott Be. 416. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjában meghatározott okból bírálta felül.

[37] A Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontja anyagi jogszabálysértésekre alapított felülvizsgálati okot határoz meg. A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja értelmében felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására, a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor, míg a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja szerint abban az esetben, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki.

[38] A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja az abszolút eljárási szabálysértések esetén nyújt lehetőséget a felülvizsgálatra, abban az esetben, ha bíróság határozatának meghozatalára a 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

[39] A felülvizsgálati indítvány részben alaptalan, részben a törvényben kizárt.

[40] A Kúria megállapította, hogy a terhelt indítványában nem fogalmazott meg a bírósági eljárásban megvalósult és a Be. 416. §

(1) bekezdés c) pontjában nevesített abszolút eljárási szabálysértést.

[41] Az indítványban az ügyészség, valamint a védő tekintetében sérelmezett eljárás az idézett jogszabályi rendelkezés alapján nem szolgálhat felülvizsgálat alapjául.

[42] A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, melyre a Be. 416. § (1) bekezdése értelmében a bíróság jogerős ügydöntő határozatával szemben van lehetőség.

[43] Felülvizsgálati eljárásban a Kúria a jogerős határozatban megállapított tényálláshoz - a Be. 423. § (1) bekezdése értelmében - kötve van, az a felülbírálat során nem támadható.

[44] Az alapügyben megállapított tényálláshoz való kötöttség tartalmilag magában foglalja, hogy a tényállás alapjául szolgáló bizonyítékok értékelése nem vitatható a felülvizsgálati eljárásban, továbbá a bizonyítékok át-, illetve újraértékelése, valamint bizonyítás felvétele kizárt.

[45] A terhelt a felülvizsgálati indítványában a sértett tárgyalási vallomásának és az igazságügyi elmeorvos szakértői vélemény értékelésére, valamint az általa az alapeljárásban előadott védekezés önkéntes elállás és pathológiás részegség megállapítását megalapozó tényekkel való kiegészítésére alapítva vezette le okfejtését.

[46] A felülvizsgálati eljárásban azonban erre törvényes lehetőség nincs, mert ez tartalmában a bizonyítékok át- illetve újraértékelésének tekintendő. Így a Kúria nem vizsgálhatta a felülvizsgálati indítványában hivatkozott sértetti vallomás, valamint az igazságügyi elmeorvos szakértői vélemény tartalmi elemeit, továbbá azt sem, hogy a terhelt által az önkéntes elállás és a pathológiás részegség megállapítására előadottak hitelesek-e.

[47] A Kúria a jogérvényesítés elősegítése érdekében utal arra, hogy a Be. 408. § (1) bekezdése határozza meg a perújítási okokat és a 408. § (1) bekezdés a) pontja szerint perújításnak van helye az alapügyben akár felmerült, akár fel nem merült tényre vonatkozó olyan új bizonyíték alapján, amely valószínűvé teszi, hogy a terhelttel szemben lényegesen enyhébb büntetést kell kiszabni.

[48] A kifejtettek alapján - a Btk. 17. § (1) bekezdésében írt büntethetőséget kizáró okot megalapozó megállapítást magában nem foglaló - az irányadó tényállás szerint a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítása törvényes volt, így a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján a felülvizsgálat kizárt.

[49] A Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a rablás büntettét az követi el, aki idegen dolgot jogtalan eltulajdonítás végett úgy vesz el mástól, hogy evégből valaki ellen erőszakot, illetve az élet vagy a testi épség elleni közvetlen fenyegetést alkalmaz.

[50] A dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás esetében az elkövető kizárólag a dologra fejt ki erőszakot, ezzel ellentétben a rablási cselekmény esetében a személy ellen irányul az erőszak (EBH 2013.B.19.).

- [51] Az irányadó tényállás alapján a terhelt a ... sértettel szemben is erőszakos magatartást fejtett ki: lefogta a kezeit, leszorította az ágyra.
- [52] A rablás büntettét megalapozó kvalifikált erőszak az élet testi épség elleni közvetlen erőszak, amely a sértett akaratát megtöri. Ennek megállapíthatósága tekintetében vizsgálni kell az elkövetés körülményeit és a sértett ellenálló képességének mértékét (EBH 2007.1951., BH 1983.393.).
- [53] Az irányadó tényállás alapján a 73 éves sértett egy különálló házban egyedül élt, a cselekmény az esti órákban történt, amikor a sértett már aludt, és a betörés zajára riadt fel. A 29 éves terhelt lefogta a sértett kezét, leszorította az ágyra a sértettet és eközben a pénzét követelte. Ezt követően a sértett felismerte a terheltet, nevén szólította és ... **terhelt** ennek hatására enyhített a sértett leszorításán, így ez tette lehetővé, hogy ... **sértett** hasba rúgta a terheltet.
- [54] E tényállás alapján a hasba rúgás és a terhelt által ezt megelőzően tanúsított erőszak megítélése között nincs oksági kapcsolat, mert a sértett ellenállását az tette lehetővé, hogy a terheltet felismerte.
- [55] A védő beadványában vitatta, hogy a rablási cselekmény vonatkozásában a Btk. 365. § (3) bekezdés g) pontja szerinti minősített eset megállapítása törvényes.
- [56] E jogszabályhely szerint a rablás büntette minősített esete, ha a bűncselekmény felismerésére vagy elhárítására idős koránál vagy fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személy sérelmére követik el.
- [57] A Kúria a 3/2013. Büntető jogegységi határozatban kifejtette, hogy „Annak megítélése, hogy a sértett elhárításra korlátozottan volt-e képes egyrészt a sértett életkorának a mentális és fizikai állapotával összefüggésében kell jelentőséget tulajdonítani, másrészt a támadás jellegének és a kialakult erőviszonyoknak az egybevetését igényli.”
- [58] Az irányadó tényállás szerint a terhelt ismerte a sértettet és „a cselekmény elkövetésének és az áldozat személyének kiválasztásában az motiválta, hogy az idős sértett részéről ellenállásra nem kellett számítani.” Az esti órákban megvalósított cselekmény során a 73 éves sértett a zajra ébredt fel álmából és mindaddig, amíg a támadójában a terheltet fel nem ismerte, nem tudott hatékony ellenállást tanúsítani támadójával szemben. A terhelt felismerését és néven szólítását követően kialakult - a terhelt számára váratlan - helyzet tette lehetővé számára a védekező magatartás kifejtését (BH 2017.143.).
- [59] A Kúria utalni kíván arra, hogy a terhelt felülvizsgálati indítványában nem vitatta, hogy magatartása rablás büntettét valósította meg. Érvelése kizárólag arra irányult, hogy önkéntes elállása folytán nem rablás büntettének kísérletének, hanem dolog elleni erőszakkal elkövetett lopásnak - mint maradék-bűncselekménynek - minősül az általa elkövetett bűncselekmény.

- [60] A Btk. 10. § (4) bekezdés a) pontja szerinti önkéntes elállását kizárólag az alapozza meg, ha a bűncselekmény befejezése a terhelt belső akaratelhatározásából marad el.
- [61] Az irányadó tényállás szerint a cselekmény befejezésének és a terhelt elmenekülésének oka egyrészt az volt, hogy a sértett segítségért kiabált, másrészt felismerte a terheltet és a nevén szólította, ami a terhelt lelepleződését jelentette (BH 2011.1.).
- [62] Így a terhelt a bűncselekmény elkövetését nem belső elhatározásból fejezte be, hanem külső tényező indokolta azt, ebből eredően - az irányadó tényállás szerint - az önkéntes elállás megállapítása kizárt.
- [63] A Kúria megállapította, hogy az irányadó tényállás alapján a Hatvani Járásbíróság törvényesen minősítette a terhelt cselekményét a Btk. 365. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés g) pontja szerint minősülő rablás büntettének.
- [64] A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjában írt felülvizsgálati ok megállapítására kizárólag akkor kerülhet sor, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályainak megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki. A törvénysértő minősítés alapján, a büntetőjog más szabályainak megszegése hiányában önmagában a büntetés nemének, mértékének sérelmezése a felülvizsgálatot nem alapozza meg (EBH 2011.2387., BH 2016.264., BH 2012.239., BH 2005.337.).
- [65] A Kúria nem észlelt olyan (más) abszolút eljárási szabálysértést sem, amelyet a Be. 423. § (5) bekezdése értelmében hivatalból vizsgálni köteles.
- [66] Így a Kúria a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványban foglaltaknak nem adott helyt, ezért a megtámadott határozatot - a Be. 426. §-a értelmében - a Be. 424. § (1) bekezdése alapján megtartott tanácsülésen hatályában fenntartotta.
- [67] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [68] A Be. 418. § (3) bekezdése alapján minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, ez alól kivételt képez a Be. 416. § (1) bekezdés e) és g) pontján alapuló felülvizsgálati indítvány. A Be. 421. § (3) bekezdése értelmében a Kúria mellőzheti az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát.

Budapest, 2018. június 25.

. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Gimesi Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Feleky István s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:
Lévai Viktória
tisztviselő